

Wymagania edukacyjne z historii dla klasy V

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.

Ocena dopuszczającą otrzymuje uczeń, który:

- rozpoznaje przyczyny i skutki istotnych wydarzeń historycznych związanych z ważnymi postaciami historycznymi;
- nazywa kontynenty na mapie świata oraz określa położenie na mapie używając kierunków geograficznych;
- posługuje się pojęciami: przed naszą erą, наша era, wiek, tysiąclecie, epoka historyczna;
- umiejscawia daty wydarzeń na osi chronologicznej i określa wiek wydarzenia z naszej ery;
- przy wsparciu nauczyciela wyjaśnia własnymi słowami podstawowe terminy związane ze starożytnością i średniowieczem;
- wskazuje na mapie: Egipt, Grecję, Ateny, Rzym, Polskę, Gniezno, Kraków;
- przy pomocy nauczyciela opisuje: jakie znaczenie miał teatr dla greków, role demokracji, funkcjonowanie Imperium Rzymskiego, jak wyglądało życie w średniowiecznym klasztorze, proces lokacji miast, chrzest Mieszka I, zjazd gnieźnieński, przyczyny zawarcia unii polsko - litewskiej, bitwę pod Grunwaldem, rolę szlachty, różnice między stylem romańskim a gotyckim;
- przy pomocy nauczyciela wyjaśnia skąd pochodzi nazwa: "Polska";
- wyjaśnia znaczenie słów, że Kazimierz Wielki: *zastał Polskę drewnianą, a zostawił murowaną*;
- zna polskich władców od Mieszka I do Władysława Jagiełły,
- przedstawia legendarne początki Rzymu;
- tłumaczy, dlaczego Konstantynopol zaczęto określać Nowym Rzymem;
- charakteryzuje ideał rycerza średniowiecznego;
- charakteryzuje epoki: kamienia, brązu i żelaza;
- wyjaśnia różnicę pomiędzy politeizmem a monoteizmem;
- wskazuje różnice między koczowniczym a osiadłym trybem życia;
- zna miast które były stolicami Polski.

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który:

- poprawnie posługuje się następującymi pojęciami: rewolucja neolityczna, epoka kamienia, epoka brązu, epoka żelaza, cywilizacja, Mezopotamia, Bliski Wschód, Babilonia, Sumerowie, kanał nawadniający, kodeks, pismo klinowe, zikkurat, faraon, politeizm, piramidy, hieroglify, mumifikacja, sarkofag, judaizm, Tora, Jahwe, Dekalog, Mesjasz, synagoga, Ziemia Obiecana, Arka Przymierza, monoteizm, plemię, Palestyna, prorok, Świątynia Jerozolimska, Daleki Wschód, kasta, hinduizm, Wielki Mur Chiński, Jedwabny Szlak, papirus, pismo obrazkowe, pismo klinowe, Fenicjanie, pismo alfabetyczne, alfabet łaciński, Hellada, Hellenowie, polis, demokracja, zgromadzenie ludowe, akropol, agora, danina, sojusz, hoplita, Olimp, mity, heros, Partenon, Herakles, Achilles, Odyszeusz, koń trojański, Wielkie Dionizje, amfiteatr, tragedia, komedia, filozofia, igrzyska, olimpiada, stadion, pięciobój olimpijski, Italia, monarchia, republika, senat, patrycjusz, plebejusz, konsul, pretor, kwestor, trybun ludowy, dyktator, cesarz, prowincja, legiony, romanizacja, plemiona barbarzyńskie, Germanie, Hunowie, Forum Romanum, termy, gladiator, patrycjusz, plebs, niewolnik, kopuła, akwedukt, łuk triumfalny, Circus Maximus, Koloseum, Panteon, kodeks, Kodeks Justyniana, chrześcijaństwo, apostoł, biskup, papież, Biblia – Stary i Nowy Testament, Edykt mediolański, Bizancjum, Hagia Sofia, ikona, freski, mozaika, oaza, Czarny Kamień, islam, Allah, Koran, meczet,

minaret, dżihad, kalif, Frankowie, dynastia, Karolingowie, układ w Verdun, cesarstwo, margrabia, możnowładca, Rzesza Niemiecka, dogmat, schizma, patriarcha, prawosławie, ekskomunika, inwestytura, synod, konkordat, krucjaty, krzyżowcy, zakon rycerski, rycerz, kodeks honorowy, paż, giermek, herb, gród, osada targowa, lokacja, zasadzka, kupcy, rzemieślnicy, rynek, targ, wójt, burmistrz, rada miejska, ława miejska, ratusz, cech, sołtys, ława wiejska, trójpolówka, zakon, klasztor, opat, reguła zakonna, benedyktyni, cystersi, skryptoria, kopiści, franciszkanie, dominikanie, asceza, benedyktyńska praca, uniwersytet, katedra, styl romański, styl gotycki, portal, sklepienie, witraże, łuki oporowe, apsyda, rozeta, przypory, miniatura, inicjał, kurhan, kamienne kręgi, Biskupin, wielka wędrówka ludów, Słowianie, plemię, Państwo Wielkomorawskie, Wiślanie, Polanie, książę, dynastia, Piastowie, biskupstwo, dyplomacja, poganin, Dagome iudex, relikwie, zjazd gnieźnieński, arcybiskupstwo, Miłsko, Łużyce, Grody Czerwieńskie, koronacja, insygnia królewskie, podgrodzie, prawo książęce, danina, posługi, osada służebna, rozbięcie dzielnicowe, dzielnica senioralna, Tatarzy, osadnictwo, kolonizacja, trójpolówka, starosta, Akademia Krakowska, Andegawenowie, unia personalna, sobór, Wielkie Księstwo Litewskie, Jagiellonowie, Związek Pruski, wojna trzynastoletnia, Prusy Królewskie, Prusy Zakonne, wojska zaciężne, żołąd, monarchia patrymonialna, monarchia stanowa, przywileje, szlachta, pańszczyzna, konstytucja sejmowa, sejm walny, izba poselska, senat;

- poprawnie wskazuje na mapie: obszar Mezopotamii, Tygrys, Eufrat, Ur, Babilon, Palestynę, Jerozolimę, Grecję, Ateny, Spartę, Persję, górę Olimp, Troję, Półwysep Apeniński, Kartaginę, granice Imperium Rzymskiego w II w. n.e., Konstantynopol, Palestynę, Jerozolimę, Mediolan, granice cesarstwa bizantyjskiego w czasach Justyniana I Wielkiego, Półwysep Arabski, Mekkę, Medynę, Imperium arabskie w okresie świetności, zasięg terytorialny państwa Franków w czasach Karola Wielkiego, Akwizgran, Ziemię Świętą, trasy wybranych krucjat, rozmieszczenie plemion słowiańskich na ziemiach polskich, Gniezno, Poznań, Wielkopolskę, granice państwa Mieszka I, granice państwa Bolesława Chrobrego na początku jego panowania oraz ziemie przez niego podbite, ziemie polskie pod panowaniem Kazimierza Odnowiciela, państwo Bolesława Krzywoustego, podział państwa na różne dzielnice oraz ziemie utracone w okresie rozbięcia dzielnicowego, granice państwa polskiego za panowania Władysława Łokietka, ziemie utracone na rzecz Krzyżaków, granice monarchii Kazimierza Wielkiego i ziemie włączone do Polski przez tego władcę, granice Wielkiego Księstwa Litewskiego, Krewo, Horodło, Grunwald, Toruń, Węgry, Warnę, Prusy Królewskie, Prusy Zakonne, państwa rządzone przez Jagiellonów w drugiej połowie XV w.;
- wyjaśnia, kim byli: Gajusz, Juliusz Cezar, Oktawian August, Dariusz, Kserkses, Leonidas, Homer, św. Piotr, św. Paweł, papież Grzegorz VI, cesarz Henryk IV, Mieszko I, Bolesław Chrobry, bp. Wojciech, cesarz Otton III, Mieszko II, Bezprym, Kazimierz Odnowiciel, Bolesław Śmiały, bp. Stanisław, Władysław Herman, Sieciech, Bolesław Krzywousty, Władysław Wygnaniec, Leszek Biały, Konrad Mazowiecki, Henryk Pobożny, Przemysław II, abp. Jakub Świnka, Wacław II, Władysław Łokietek, Kazimierz Wielki, Ludwik Węgierski, Jadwiga, Władysław Jagiełło, wielki książę Witold, Paweł Włodkowic, Ulrich von Jungingen, Władysław III Warneńczyk, Kazimierz Jagiellończyk;
- wyjaśnia i zaznacza na osi czasu następujące daty (n.e.): 966 r., 972 r., 1000 r., 1025 r., 1076 r., 1109 r., 1138 r., 1226 r., 1227 r., 1241 r., 1295 r., 1309 r., 1320 r., 1331 r., 1333 r., 1343 r., 1364 r., 1385 r., lata 1409–1411, 1410 r., 1413 r., 1444 r., 1454 r., 1466 r., 1374 r., 1505 r.;

A ponad to:

- przedstawia, skąd pochodzą praludzie;
- opisuje życie ludzi pierwotnych;
- wymienia najważniejsze osiągnięcia cywilizacyjne ludów starożytnej Mezopotamii;
- wymienia najważniejsze osiągnięcia cywilizacji egipskiej;
- opisuje zakres władzy faraona;
- wymienia osiągnięcia cywilizacji chińskiej;

- wyjaśnia, w jaki sposób umiejętność pisania wpłynęła na dalsze osiągnięcia człowieka;
- charakteryzuje demokrację ateńską;
- przedstawia wierzenia starożytnych Greków;
- wskazuje różne dziedziny kultury i sztuki rozwijane w starożytnej Grecji;
- opisuje charakter antycznych igrzysk sportowych;
- wymienia główne prowincje Imperium Rzymskiego;
- omawia etapy powstawania Imperium Rzymskiego;
- wymienia najważniejsze bóstwa czczone przez Rzymian i określa, jakimi dziedzinami życia się opiekowały;
- charakteryzuje różne grupy społeczeństwa rzymskiego;
- omawia nauki Jezusa z Nazaretu oraz dokonania świętego Piotra, świętego Pawła z Tarsu i Konstantyna Wielkiego;
- omawia najważniejsze zasady wiary muzułmanów;
- wyjaśnia konsekwencje ekskomuniki cesarza i opisuje ukorzenie się cesarza Henryka IV w Canossie;
- wyjaśnia przyczyny ogłoszenia krucjat;
- omawia skutki pierwszej krucjaty;
- wyjaśnia, kto mógł zostać rycerzem;
- opisuje, gdzie i w jaki sposób tworzyły się miasta;
- charakteryzuje główne zajęcia mieszkańców miast;
- opisuje życie i obowiązki ludności wiejskiej;
- opisuje różne role, jakie odgrywali duchowni w społeczeństwie średniowiecznym;
- przedstawia okoliczności pojawienia się Słowian na ziemiach polskich;
- wyjaśnia, dlaczego w przeciwieństwie do legendarnych przodków Mieszko I jest uznawany za pierwszego historycznego władcę Polski;
- opisuje zasługi Mieszka I i Dobrawy;
- opisuje misję świętego Wojciecha do pogańskich Prusów;
- wyjaśnia, dlaczego księcia Kazimierza nazwano „Odnowicielem”;
- charakteryzuje grupy ludności w państwie wczesnopiastowskim;
- omawia zakres władzy panującego w państwie pierwszych Piastów;
- charakteryzuje państwo polskie podczas rozbitcia dzielnicowego;
- wyjaśnia przyczyny zawarcia unii polsko-litewskiej;
- opisuje przebieg bitwy pod Grunwaldem;
- przedstawia sejm walny oraz jego skład.

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który:

Wykazuje się bogatszą niż podstawowa, wiedzą faktograficzną oraz umiejętnościami, które pozwalają

mu na:

- stosowanie wiedzy i umiejętności w sytuacjach nietypowych,
- łączenie wiedzy z różnych źródeł i poszukiwanie informacji,
- samodzielne posługiwanie się mapą,
- obliczanie upływu czasu, określanie wieku wydarzenia, także podawanie połowy wieku,
- zna większość faktów, postaci, wydarzenia i daty które pojawiły się na zajęciach i były omawiane.

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który:

Oprócz spełnienia wymagań na ocenę dobrą:

- ponad podstawową wiedzę faktograficzną łączy z aktywnym jej prezentowaniem,
- samodzielność wyciągania wniosku, argumentuje,
- porównuje zdarzenia, akty prawne, zmiany na mapie,
- wykazuje dociekliwość,
- zna wszystkie fakty, postacie, wydarzenia i daty które pojawiły się na zajęciach i były omawiane.

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który:

Spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a do tego:

rozwija zainteresowania historyczne, co znajduje potwierdzenie w aktywności lekcyjnej oraz dzieleniu

się wiedzą samodzielnie zdobytą lub potwierdza się w sukcesach konkursowych.